

**УНІВЕРСИТЕТ УШИНСЬКОГО
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ, СПОРТУ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ**

**КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА
СПОРТИВНИХ ДИСЦИПЛІН**

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
СПОРТУ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ**

**МАТЕРІАЛИ VII МІЖНАРОДНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
17-18 жовтня 2023 року**

Одеса
Букаєв Вадим Вікторович
2023

УДК 370.15+371.302.81+613
С916

*Друкується згідно з рішенням Вченої ради Державного закладу
“Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського”*

Протокол № 4 від 26 жовтня 2023 р.

Джуринський П. Б. доктор педагогічних наук, професор – голова оргкомітету;
Дразіна Є. В. кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського, заступник – голови оргкомітету;
Башавець Н. А. доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського;
Р. Урбан, професор, Голова вченої ради Інституту фізичної культури Щецинського університету (Польща);
М. Крету, професор, факультет фізичного виховання та спорту, Університет Пітешті (Румунія);
Афтімічук О. Є. доктор педагогічних наук, професор. ДУФВіС (м. Кишинів, Молодова);
Ігнатенко С. О. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського;
Дроздова К. В. кандидат педагогічних наук.

Рецензенти:

Соколова Ганна Борисівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації, в. о. директора навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та реабілітації

Пільова Світлана Георгіївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної культури і спорту, Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку

Сучасні проблеми фізичного виховання, спорту та здоров'я людини :
С916 матеріали VII інтернет-конференції. м. Одеса, 17-18 жовтня 2023 р.
Одеса. : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2023. 192 с.

У збірнику матеріалів конференції розглянуті всебічні аспекти організації занять з фізичного виховання, спорту і здоров'я людини.

At the conference proceedings are considered comprehensive aspects of physical education and sports.

УДК 370.15+371.302.81+613.7

© Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», 2023

ФІЗІОЛОГІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ЗАНЯТЬ ФІТНЕСОМ

Затока Т. В.

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
Університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Анотація. Автором розкрито зміст та структуру поняття «оздоровчий фітнес», визначаються його педагогічні особливості (оздоровчі та прикладні).

Актуальність. Розвиток сучасної цивілізації супроводжується дією різноманітних факторів соціально-економічного, політичного, особистого характеру, що викликають великі психічні навантаження і негативно впливають на стан здоров'я людини. Основним джерелом збереження здоров'я є сама людина, оскільки стан здоров'я на 60% формується способом життя і лише на 40% визначається умовами життєдіяльності, факторами спадковості та втручання медицини. Отже, для збереження і зміцнення здоров'я потрібно цілеспрямовано працювати над собою. Досвід фізкультурно-оздоровчої роботи з населенням показує, що найбільш популярним є заняття різними видами фітнесу. Фітнес – одна з найпопулярніших у всьому світі систем оздоровлення, яка дозволяє задовольнити сучасні потреби різних вікових груп населення, що бажають зробити свою фігуру красивою, а здоров'я міцним. Її головні відмінні риси – індивідуальний підхід до тих, що займаються і персональний підбір дієти.

Фітнес – відповідь людини на зростання темпів життя. Бажання бути у формі – природне бажання, тим більше актуальне зараз, коли хвороби та погані звички стали справжньою розкішшю. Фітнес – шанс змінити якість життя без радикалізму і надмірних зусиль. Фізично розвинена людина не тільки бадьора і життєрадісна, не тільки добре працює, вона отримує задоволення від праці. Це задоволення викликає у людини бажання працювати, і праця перетворюється у нього в потребу [1].

Заняття фізичними вправами – це профілактика різних захворювань, і в першу чергу – гіпертонії та ішемічної хвороби серця. Не забуваймо про те, що саме заняття фітнесом сприяють появі позитивних емоцій, які є важливим фактором оздоровлення організму, адже забезпечує відмінний психологічний стан жінки, та й будь-якої людини, фітнес забезпечує інтенсивне навантаження на всі групи м'язів та суглоби [6].

Виклад основного матеріалу. Оздоровчий напрям фітнесу існує як одна з форм масової фізичної культури. Простота вправ, достатні паузи для відпочинку і відновлення, індивідуальне дозування навантаження роблять їх доступними широкому колу людей будь-якого віку і рівня фізичної підготовленості [7]. Специфіка методики тренувань оздоровчим фітнесом полягає в поєднанні роботи на тренажерах з аеробним навантаженням будь-якої спрямованості. Оздоровчий фітнес дозволяє виключити монотонність у виконанні вправ і в той самий час сприяє розвитку фізичних якостей, зміцненню здоров'я, підвищенню функціональних можливостей організму. До

того ж, рухливі якості, які розвинуті в процесі занять оздоровчим фітнесом, дозволяють успішно оволодіти іншими видами фізичних вправ. Позитивно впливаючи на психоемоційний стан, вправи оздоровчого фітнесу дозволяють покращити не тільки фізичний, але й психічний стан тих, хто займається [8].

Ефективність дій силових, динамічних вправ залежать від правильного дихання. Глибоке дихання супроводжується припливом збагаченої киснем крові до легенів, серця, головного мозку, покращує роботу серцевих м'язів. Для посилення кровообігу і дихання, для налаштування нервової системи на дію, необхідно перед основною частиною заняття провести розминку, в яку увести всі види ходьби (навшпиньки, в напівприсіданні, на п'ятках, з повним присіданням тощо) з переходом на біг та підстрибування. Ходьба в фітнесі – найпростіша і звичайна вправа для серцево-судинної та дихальної систем. При ходьбі задіяні всі м'язи ніг, розширюється сітка дрібних кровоносних судин, що значно збільшує кров'яний притік до м'язів, знижує тиск, покращує обмін речовин [3].

Серце і кровоносні судини утворюють єдину потужну систему, яка «транспортуює» кисень до всіх тканин тіла, виводить шлаки, а також постачає поживними речовинами різні органи тіла. Частота серцевих скорочень у спокої (ЧСС) – 60-80 разів на хвилину. Під час фізичного навантаження ЧСС може сягнути максимальної межі, яка коливається в широкому діапазоні, в залежності від віку жінки та тренуваності. Збільшення ЧСС під час м'язової роботи забезпечує викид більшої кількості крові в судинну сітку. Це явище називають хвилинним обсягом кровообігу (ХОК). Підвищення кровотоку пов'язане з необхідністю постачання великою кількістю кисню різним органам та тканинам [2].

При виконанні фітнес вправ ЧСС коливається у великому діапазоні, особливо, коли часто змінюється інтенсивність рухів, а також при виконанні вправ швидко-силового характеру, які виконуються з великою амплітудою (махи, підскоки, танцювальні рухи). Довготривалий систематичний вплив фітнес занять достатньої інтенсивності сприяє збільшенню максимально-можливого ударного обсягу серця, завдяки чому збільшується діастола, тобто час повного розслаблення серця, і воно має можливість довше відпочивати. Зменшується пульсова реакція на середню фізичну роботу і підвищується можливість досягти високих ЧСС при великих навантаженнях. Заняття фітнесом розвивають не лише загальну витривалість організму, але й позитивно діють на роботу серця і кровоносної системи, особливо судин головного мозку [5].

Крім того, під впливом танцювальних вправ у фітнесі в кістках накопичується кальцій. І таким чином можна зміцнити кістки та запобігти розвитку остеопорозу. Також танцювальні фітнес вправи покращують стан суглобів та між хребцевих хрящів: покращується кровообіг, розсмоктуються солі. Вправи на гнучкість у поєднанні з силовими, що є невід'ємною частиною занять фітнесом – це ефективний засіб профілактики такого захворювання, як остеохондроз. Заняття фітнесом поліпшує постачання крові у м'язи і збільшує число м'язових волокон шляхом повздовжнього зчеплення, а окремі волокна

стають товстішими і міцнішими, між м'язовими волокнами зменшується кількість сполучної та жирової тканини. «Ніщо так не знесилоє і не руйнує людину, як тривалі лінощі», – повчав античний філософ Аристотель. Систематичні заняття фізичними вправами доцільної інтенсивності і тривалості, до яких належать фітнес вправи, прискорюю процеси обміну речовин та травлення, поліпшують роботу ЖКТ [4].

Оздоровчі напрямки фітнесу становлять широкий спектр різноманітних методик, найхарактернішими рисами яких є виконання танцювальних і гімнастичних вправ для загального розвитку, що об'єднані у комплекси, і виконуються під музику потоковим способом. Все це стимулює діяльність серцево-судинної системи і вдосконалює аеробні процеси в організмі

Також рухова активність під час фітнесу пов'язана з такими поняттями, які, на перший, погляд не мають нічого спільного з психоневрологічними характеристиками організму, його психоемоційним станом. Під час інтенсивних занять аеробікою у центральній нервовій системі виділяються ендорфіни – їх ще називають гормонами щастя. За своїм складом ця речовина схожа до наркотичної речовини і має той самий ефект: зменшує біль, понижує втому, викликає приємну веселість та задоволення [6].

Довготривала дія систематичних занять фітнесом може суттєво вплинути на характер людини, поліпшити її здоров'я, підвищить імунітет, зробить зразкову будову тіла. Крім цього, вже давно склалася думка, що фітнес – це просто модно. Займатися фітнесом можна, де маєш бажання: у солідному фітнес-клубі; в маленькому залі, розташованому по сусідству; в домашніх умовах за програмою, описаної в глянцевому журналі або з передачею по телевізору. Робити зарядку, їздити влітку на велосипеді, бігати, взимку кататися на лижах – все це, фактично, теж можна назвати фітнесом, проте є одне «але», більшого ефекту від занять можна отримати під наглядом професійного інструктора, який мотивує, інколи заставить доробити вправу і звичайно ж простежить за правильністю виконання вправи, щоб не допустити травмування під час фітнес навантажень.

Здоров'я і сила, краса гармонійно розвиненого людського тіла, хороша координація рухів і витривалість – хіба не до цього повинен прагнути сучасна людина.

Відчуття здоров'я допомагає вчитися і працювати, а свідомість своєї невтомності й спритності, здатність виконувати важкі справи роблять людину упевненим, сміливим і наполегливим. Не страшні такій людині ні переправи через бурхливі ріки, ні глибоководні занурення, ні сходження до вищих точок нашої планети. Фізично підготовлена людина ніколи і ніде не розгубиться, їй по плечу будь-яка робота. Така людина стає активнішою в усіх сферах своєї життєдіяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дутчак М. В., Василенко М. М. Теоретичне обґрунтування кваліфікаційної характеристики фітнес-тренера. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2013. № 2. С. 17–21.
2. Білокопитова Ж., Мовчан Л., Щербакові Н., Гімнастика: краса і здоров'я. Київ.: Здоров'я, 1991. 104с.
3. Ващук Л. Передумови розвитку та становлення фітнесу в Україні. Фізичне виховання, спорт, культура здоров'я в сучасному суспільстві. 2013. №3. С. 7–9.
4. Гончарова Н. Використання сучасних інформаційних технологій у сфері оздоровчого фітнесу. Фізичне виховання, спорт, культура здоров'я в сучасному суспільстві. 2012. №2. С.163–166.
5. Данілова І.В., Лабскір В.М. обґрунтування засобів індивідуалізації при заняттях фітнесом жінок віком 20-30 років: аспекти особистих індивідуальних цілей занять. Харківський ДІФК. Слобожанський науково – спортивний вісник. Харків, 1998. Вип.1. С. 13-15.
6. Кеннеді Р., Гринвуд – Робінзон М. Фітнесс - тренінг. Пер. с англійського-2-е издание доп. перераб. М.: ФиС, 2000, С.15-47.
7. Козакова К.Г. Фізичний стан жінок першого зрілого віку і його корекція в умовах різних форм фізкультурно – оздоровчих занять: Автореф. дис. канд. пед. наук. К., 1994. 24с.
8. Овчаренко Т.Г. Психолого – педагогічні аспекти здорового життя та шляхи його формування у школярів. Науковий вісник ВДУ. 1997. №6. С.34-37.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ ВЧИТЕЛЯ НОВОГО ПОКОЛІННЯ

Зінчук К. В., Башавець Н. А.

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Анотація. У тезах піднімається проблема суперечності між важливістю освітніх реформ, вимогами до сучасної професійної підготовки вчителів фізичної культури зокрема, що регламентується професійним стандартом учителя і належним соціальним статусом, який на жаль не відповідає належному якісному рівню життя, що призводить до втрати молодих фахівців у цій професії і пошуку себе у професіях де цінність людського ресурсу є більш оплачуваною.

Ключові слова: середня освіта, фізична культура, підготовка, *вчителі фізичної культури*, професійний стандарт учителя.

Актуальність. Науковці опікуються проблемою професійної підготовки вчителів з різних аспектів цього складного багатошарового процесу. Так, Авшенюк Н., Андрощук І., Гриневич Л., Івашньова С., Ліннік О., Софій Н.